

VATRA NOASTRĂ ROMÂNEASCĂ

ANUL XI • NR. 2 (23) - SERIE NOUĂ • APRILIE-IUNIE 2011

PERIODIC AL FILIALEI JUDEȚENE BOTOȘANI A UNIUNII VATRA ROMÂNEASCĂ

**22 Iunie 1941
AȘA A ÎNCEPUT RĂZBOIUL
NOSTRU**

**GENERAL ION ANTONESCU:
„OSTAȘI, /VĂ ORDON: /
TRECEȚI PRUTUL!”**

70 DE ANI DE LA INTRAREA ROMÂNIEI ÎN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

În vara anului 1940, România cunoștea una dintre cele mai critice faze a istoriei sale: la 28 iunie, în urma notelor ultimative adresate Bucureștilor de guvernul sovietic, Basarabia, nordul Bucovinei și ținutul Herța au fost incorporate Uniunii Sovietice. Acțiunea Moscovei a încurajat exprimarea pretențiilor revizioniste ale Ungariei și Bulgariei. La 30 august 1940 Germania și Italia au impus României Dictatul de la Viena, prin care, partea de nord-vest a țării era cedată Ungariei, iar la 7 septembrie 1940 a fost semnat, la Craiova, tratatul româno-bulgar, prin care, partea de sud a Dobrogei (județele Durostor și Caliacra) a intrat în componența Bulgariei. În mai puțin de trei luni de zile, România Mare s-a redus substanțial, fiind smulse din trupul țării teritorii ce însumau 100.913 km² și 6.777.000 locuitori, adică aproximativ 33% din teritoriul și populația țării.

Atitudinea intransigentă a opiniei publice și a clasei politice a dus la prăbușirea regimului monarhiei autoritare, instituit la 10 februarie 1938, regele Carol al II-lea – considerat principalul vinovat pentru dezastrul țării – fiind nevoit, la 6 septembrie 1940, să părăsească tronul, în favoarea fiului său, Mihai. Generalul Ion Antonescu, devenit președinte al Consiliului de Miniștri și conducător al statului român, a continuat politica orientată spre Germania, inițiată de fostul suveran, în ultimele săptămâni de domnie. În condițiile în care U.R.S.S. continua să se manifeste agresiv, iar Anglia și Franța fuseseră eliminate, ca factori de putere, din Europa, generalul Ion Antonescu vedea în alianța cu Germania – care, deși contribuise din plin la amputările teritoriale din 1940, garantase inviolabilitatea noilor frontiere ale României – drept singura soluție pentru salvarea statului român și refacerea unității teritoriale a țării.

Angajarea României în războiul antisovietic, un an mai târziu, a avut ca obiectiv imediat, eliberarea teritoriilor românești anexate de U.R.S.S. în vara anului 1940 și, în perspectivă, anularea Dictatului de la Viena și readucerea părții de nord-vest a Transilvaniei la patria-mamă. Caracterul și obiectivele participării României la războiul împotriva Uniunii Sovietice au fost subliniate în celebrul

ordin *Ostași, vă ordon: Treceți Prutul!*, adresat armatei, în zorii zilei de 22 iunie 1941, prin care se cerea: „Dezrobiți din jugul roșu al bolșevismului pe frații voștri cotropiți! Reîmpliniți în trupul Țării glia străbună a Basarabilor și codrii voievodali ai Bucovinei, ogoarele și plaiurile voastre.” Declanșată în aceeași zi, campania pentru

eliberarea Basarabiei și a nordului Bucovinei s-a încheiat la 26 iulie 1941, odată cu eliberarea orașului Cetatea Albă. La acțiunile militare au participat trei armate (1 și 4 române și 11 germană), precum și forțe ale aviației și marinei militare. În cele 35 de zile de lupte, armata română a angajat 473.103 militari, pierderile înregistrate, până la sfârșitul lunii iulie, ridicându-se la 24.396 militari morți, răniți și dispăruți. Din fostele județe Botoșani și Dorohoi, au participat la ostilități două regimente de infanterie (37 și 29), un regiment de cavalerie (8 roșiori), dar și numeroase personalități militare care au văzut aici lumina zilei: generalii Gheorghe Avramescu, Leonard Mocușchi, Olimpiu Stavrăț, Sava Caracăș, Filip Agricola ș.a.

Acțiunea armatei române, începută la 22 iunie 1941, pentru eliberarea Basarabiei, Bucovinei și Herței, apare ca un act perfect legitim al poporului român, de apărare împotriva expansionismului sovietic, manifestat cu deosebită brutalitate în anii 1939-1941. Ea a întrunit o largă aprobare din partea opiniei publice, a armatei și a forțelor politice din țară, cu excepția Partidului Comunist din România.

Din considerente militare (Armata Roșie nu era înfrântă), politice (obținerea sprijinului german pentru refacerea graniței de vest a țării) și morale (trupele Reich-ului luptaseră pentru restabilirea frontierei estice a României), Ion Antonescu a decis, însă, continuarea operațiilor militare dincolo de Nistru, în adâncimea teritoriului sovietic. Aprobata și contestată în epocă de diferite personalități politice și militare, decizia sa rămâne și astăzi subiect de discuție pentru istorici. Un nou capitol, dureros pentru istoria României, era abia la început.

Sergiu BALANOVICI

GENERAL DE BRIGADĂ ÎN RETRAGERE ALEXANDRU MIHOCI - PRIMUL OFIȚER ROMÂN CARE A TRECUT PRUTUL ÎN AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Succinte date biografice: Născut la 17 iunie 1917, com. Solești - j. Vaslui - Decedat 1 august 2001, Botoșani; Studii: Școala Generală - Solești; Liceul - Vaslui; Școala militară „Nicolae Bălcescu” - Sibiu; Facultatea de Drept - București. A lucrat ca economist la o unitate de petrol și gaze din Târgu Ocna. I-a fost dat să fie primul ofițer român care a trecut Prutul, urmând Ordinul de zi către Armată al Generalului Ion Antonescu: „Ostași,/Vă ordon:/Treceți Prutul!”. Avea să fie rănit la Cotu Donului.

Ionel BEJENARU

Și, destăinuirile Gen. Alexandru Mihoci:

1. În seara zilei de 21 iunie 1941 comandamentele de corp III de Armată și Divizia 15 Infanterie au stabilit ordinele de operațiuni pentru 22 iunie 1941.

În concepția comandantilor acestor mari unități, în ziua de 22 iunie, urmau să aibă loc acțiuni de contactare a inamicului. Se punea problema dacă pozițiile din fața podului Albața sunt puternic apărate sau părăsite.

2. Ca orice acțiune de luptă în cadrul unei mari unități, tragerile de artilerie sunt acelea care pregătesc atacul. Deci, la ora 3.00 din dimineața zilei de 22.06.1941, au început tragerile de artilerie asupra pozițiilor inamice presupuse a fi amplasate pe pantele dealului pe care-l străbătea șoseaua națională Huși — Albața pod — Leușeni — Chișinău.

Suprapusă pe malul drept al Prutului, dispusă transversal pe șoseaua care ducea la Chișinău, se găsea Compania a XI-a, comandată de lt. Mihoci Alexandru, având un pluton chiar la podul de peste Prut încă din luna ianuarie 1941.

Până către orele 4,30 inamicul nu a ripostat, ca și cum ar fi părăsit poziția. Pentru a-l forța să se manifeste, comandamentul a dispus ca un mic grup de înotători să treacă Prutul, să exploreze terenul din apropierea apei, mai ales spre un grup de case cam la 500—800 m departe de pod, pe stânga, susceptibil a fi ocupate de trupe inamice.

Prutul involburat nu a permis trecerea înotătorilor. La ora 7,30, comandantul Regimentului 10 Vânători, Halunga Raul, era în linia I pe cursul apei Prutului. Urmărind nereușita acțiunii de trecere a înotătorilor îl vede pe comandantul companiei, lt. Mihoci Alexandru, încercând să sprijine acțiunea înotătorilor din proprie inițiativă, prin amplasarea unei puști-mitraliere într-o salcie.

În acest caz hotărăște ca locotenentul, cu oamenii săi, să treacă Prutul, prin dreptul satului Albața, deci la 800 metri mai în amonte, unde pionierii aduseseră o barcă, și să execute o incursiune.

Considerând că misiunea era deja cunoscută, comandantul de regiment nu a mai dat detalii.

3. Din acest moment, în jur de ora 7,45, lt. Mihoci Alexandru s-a simțit în război. Și-a chemat din plutoanele dispuse în rezervă pe toți ostașii care voluntar vor să treacă Prutul, fixând locul de îmbarcare.

La ora 8,45 un număr de 40 ostași hotărâți erau în jurul comandantului. În următorul sfert de oră au trecut Prutul, cu barca, în serii de 12-15 oameni. În frunte era comandantul. La ora 9,00, toți cei 41 de români, unul și unul, erau dispuși în șir indian. S-a mers inițial spre șosea, pentru că lunca Prutului era plină de apele din ploi. De la malul Prutului la piciorul pantei, unde se presupunea a fi inamicul — în jur de 1800 m.

Plutonul se dispune pe șosea și avansează nestingherit, cam 1000 metri.

Ofițerul aflat tot timpul lângă pușcașul-mitralior Nacu Ion observă că în șosea, la un cot spre stânga, pare ceva proeminent. Dar dacă e un amplasament de mitralieră în șosea, cam la 400 m distanță? De ce nu trage, doar mă vede? Vrea să mă surprindă?

Ei, lasă că trag eu!

Și pușca-mitralieră trimite un încărcător plin.

Nici o mișcare.

— Hai să mergem!

Și după 70-80 de metri: „Să mai tragem o încărcător!”

Supărat că a fost demascat sau poate că un glonț a pătruns în adăpost, inamicul a descărcat o bandă de mitralieră.

Ofițerul cu pușcașul mitralior și restul oamenilor au sărit în rambleul șoselei și de la ora 10.30—14.00 din 22.06.1941 cei 41 de români au avansat târâș-târâș până la 200 m. de cazemata, obligând pe inamic să creadă că românii vor chiar să cucerească cazemata.

Era prea de tot!

Între timp minut cu minut armamentul inamic intra în acțiune.

Ofițerul comandant își întocmea schița cu amplasamentele armelor care trăgeau. El găsea necesară schița pentru a putea determina forțele din fața regimentului său.

Între timp regimentul și-a dat seama că incursiunea își depășește misiunea, că riscă să fie încercuită și a trimis curier cu ordin de retragere.

Calm, ca la un exercițiu, comandantul incursiunii s-a retras fără pierderi. Dar oamenii executanți și comandantul erau mândri că la el „acasă” l-au obligat pe inamic să-și demaste poziția, chiar și amplasamentele armelor automate.

Rezultatele incursiunii au dat roadele așteptate. Pe ziua de 14 iulie 1941 regimentul, în deplină cunoștință de cauză, a luat măsuri juste de atac și, în aceeași zi, trupele sale au scos pe inamic din poziție.

Succesul incursiunii a fost făcut cunoscut prin postul de radio București la ora 17.00 din 22.06.1941.

În cadrul emisiunii postului de radio București s-a precizat că este vorba de prima luare de contact a armatei române cu inamicul.

Col (r.) Alexandru MIHOCI

ORDINUL DE ZI CĂTRE ARMATĂ AL GENERALULUI ION ANTONESCU

Ostași,

V-am făgăduit din prima zi a noii Domnii și a luptei mele naționale să vă duc la biruință;

Să șterg pata de dezonoare din Cartea Neamului și umbra de umilire de pe fruntea și epoleții voștri.

Azi a sosit ceasul celei mai sfinte lupte, lupta drepturilor strămoșești și a bisericii, lupta pentru vetrele și hotarele românești de totdeauna.

Ostași,

Vă ordon: Treceți Prutul!

Zdrobiți vrășmașul din răsărit și miazănoapte! Dezdrobiți din jugul roșu al bolșevismului pe frații noștri cotoropiți!

Reîmpliniți în trupul țării glia străbună a Basarabilor și codrii voievodali ai Bucovinei, ogoarele și plaiurile noastre.

Ostași,

Plecați azi pe drumul biruințelor lui Ștefan cel Mare ca să cuprindeți cu jertfa voastră ceea ce au supus strămoșii noștri cu lupta lor.

Înainte !

Fiți mândri că veacurile ne-au lăsat aici strajă dreptății și zid de cetate creștină!

Fiți vrednici de trecutul românesc.

Ostași,

Veți lupta cot la cot, suflet la suflet, lângă cea mai puternică și glorioasă armată a lumii;

Îndrăzniți să vă măsurați vitejia și să vă dovediți

mândria camarazilor noștri;

Ei luptă pe pământul moldovenesc pentru granițele noastre și pentru dreptatea lumii;

Fiți vrednici de cinstea pe care v-a făcut-o istoria, Armata Marelui Reich și neîntrecutul ei comandant Adolf Hitler.

Ostași,

Înainte!

Să luptați pentru gloria Neamului;

Să muriți pentru vatra părinților și a copiilor voștri.

Să cinstiți prin vitejia voastră amintirea lui Mihai Vodă și a lui Ștefan cel Mare, a martirilor și eroilor căzuți în pământul veșniciei noastre cu gândul țință la Dumnezeu.

Să luptați pentru dezrobirea fraților noștri, a Basarabiei și Bucovinei, pentru cinstirea bisericilor, a vieții și căminelor batjocorite de păgânii cotoropitori!

Să luptați pentru a ne răzbuna umilirea și nedreptatea!

V-o cere Neamul, Regele și Generalul Vostru!

Ostași,

Izbânda va fi a noastră! La luptă.

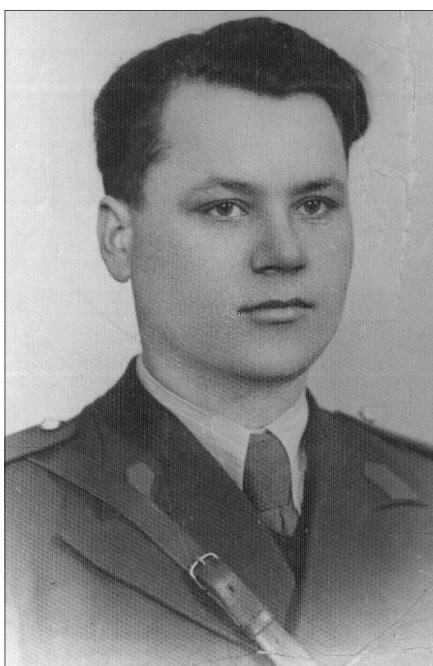
Cu Dumnezeu înainte!

Comandant de căpetenie al Armatei,
General Antonescu

22 iunie 1941

(„Monitorul Oficial”, 22 iunie 1941.)

Înv. Ioan
Zaporojanu
(Pădureni) -
Combatant în
Al Doilea
Război
Mondial
(subl.)

ANEXAREA ȚINUTULUI HERȚA DE CĂTRE U.R.S.S.

Pactul de neagresiune sovieto-german din 23 august 1939 a fost însoțit de un Protocol adițional secret, prin care se delimitau sferile de influență ale celor două mari puteri în Europa. La punctul 3 al acestui Protocol se prevedea: „În ce privește Europa de Sud-Est, partea sovietică insistă asupra interesului ei în Basarabia. Partea germană a declarat că manifestă o lipsă totală de interes față de teritoriile acestea”. Prin acest Protocol, U.R.S.S. nu a cerut nici Nordul Bucovinei și nici Ținutul Herța. La 1 septembrie 1939 începe cel de-al doilea război mondial. La 6 septembrie 1939, România se declară neutră. În mai puțin de un an, țările europene, aliate cu România, cu excepția

Angliei, sunt cucerite de Germania. Astfel, întregul sistem de alianțe al României se prăbușește. După semnarea armistițiului cu Germania, la 22 iunie 1940, și cu Italia, la 24 iunie 1940, de către Franța – marea noastră aliată, ca țară învinsă, România devine vulnerabilă și izolată. În seara zilei de 26 iunie 1940, guvernul U.R.S.S. a adresat o Notă Ultimativă României, prin care îi cere să-i cedeze Basarabia și Nordul Bucovinei, falsificând istoria și motivând faptul că această parte a României este populată, în principal, cu ucrainenii și, în același timp, ar constitui, într-o măsură neînsemnată, un mijloc de despăgubire a acelei mari pierderi care a fost pricinuită U.R.S.S. și populației Basarabiei, prin stăpânirea de 22 de ani a României în Basarabia. Se trece sub tăcere faptul că Rusia nu a stăpânit niciodată Nordul Bucovinei. În ziua de 27 iunie guvernul României dă răspuns la Nota Ultimativă sovietică. Guvernul sovietic nu este satisfăcut de răspuns și în noaptea de 27/28 iunie 1940 adresează României un al doilea Ultimatum, cerându-i ca, numai după 4 zile, să evacueze Basarabia și Nordul Bucovinei, teritorii care urmau să fie ocupate de trupele sovietice în ziua de 28 iunie 1940. În aceeași noapte, regele Carol al II-lea a convocat Consiliul de Coroană, care urma să hotărască dacă aceste teritorii vor fi apărate sau cedate fără lupte. Din 26 de oameni politici prezenți la Consiliu, numai 6 au votat pentru rezistență pe Nistru: Nicolae Iorga, Victor Iamandi, Silviu Dragomir, Traian Pop, Ștefan Ciobanu și Ernest Urdăreanu. Toți ceilalți au fost pentru acceptarea Ultimatumului.

În ziua de 28 iunie 1940 trupele sovietice ocupă aceste teritorii românești, fără a mai respecta termenul de evacuare de 4 zile.

Dar, în afară de Basarabia și Nordul Bucovinei, sovieticii au ocupat și Ținutul Herța, din vechiul Regat al României de până la 1918. Acest teritoriu, format din

9 comune românești, parte a județului Dorohoi, nu fusese cerut de sovietici nici în Pactul Ribbentrop-Molotov, nici în cele două Note Ultimative din iunie 1940. Unii cred că pierderea Ținutului Herța s-a datorat liniei groase, trasă cu un creion roșu, pe acea hartă, pe care Molotov i-a înmănat-o lui GH. Davidescu, ambasadorul nostru la Moscova.

Anexarea Ținutului Herța de către U.R.S.S. s-a făcut cu jertfe din partea armatei române, care a încercat să apere acest teritoriu, din proprie inițiativă, în lipsa ordinelor superioare.

În anul 1940, în Ținutul Herța erau dislocate două regimente din Bacău: 27 Infanterie și 16 Artilerie. În zorii

zilei de 29 iunie 1940, pe la ora 4, în fața bateriei de tunuri a căpitanului băcăoan Ioan Boroș, au apărut tancuri sovietice. Parlamentari sovietici s-au prezentat la căpitanul român, somându-l să predea tunurile. Căpitanul Boroș i-a întrebat ce caută acolo, că Herța nu este nici parte a Basarabiei și nici a Bucovinei de Nord ci este parte a vechiului Regat al României. Văzând că românii se opun, ostașii sovietici au tras, din tancuri, cu arme automate. Au fost uciși trei militari din Regimentul 16 Artilerie Bacău: căpitanul Ioan Boroș (34 ani), sublocotenentul Alexandru Dragomir (26 ani) și soldatul evreu Iancu Solomon (22 ani), originar din Moinești, jud. Bacău.

Căpitanul Ioan Boroș a fost înmormântat la Dorohoi și, ulterior, reînhumat la Bacău; soldatul Iancu Solomon a fost înhumat în cimitirul evreesc din Dorohoi. După moartea celor trei artileriști, sovieticii înaintază la sud de Herța dar sunt nevoiți să se oprească, datorită faptului că șoseaua Herța –Dorohoi era minată de către compania de pionieri din Regimentul 27 Infanterie, comandată de căpitanul Traian Jugureanu, cu mine antitanc.

În acest context, sute de familii românești din cele 9 comune s-au refugiat în România, părăsindu-și casele și agoniseala de o viață. Majoritatea acestor familii s-au stabilit în satele de graniță dintre Oroftiana și Mihăileni.

Românii herțeni s-au putut întoarce la vetrele lor în vara anului 1941 când, la ordinul generalului Ion Antonescu, în contextul internațional cunoscut, Armata română eliberează aceste teritorii, fiind primită de populație cu recunoștință.

Dar, în primăvara și vara anului 1944, România pierde, din nou, aceste teritorii. A urmat al doilea episod al bejaniei populației către patria mamă, lăsând din nou, tot ce-au avut, ocupantului sovietic, luând viața de la zero, cu toate greutățile de la sfârșitul

războiului, în condițiile secetei și foametei ce a urmat în anii 1946 - 1947, și a neîncrederii cu care au fost acceptați de noul regim, instaurat după 1945, în România.

Între familiile refugiate s-au aflat și cea a fraților Petru, Mihai și Gheorghe Amurăriței (tatăl soției mele) și Natalia Gorincu (mătușa ei), care s-au refugiat din Movila - Herța în Fundu Herței, Baranca și, ulterior, în Dorohoi; Statul român nu le-a asigurat nici un sprijin pentru compensarea bunurilor pierdute.

În anul 1940 și apoi în anul 1944, Ținutul Herța a fost inclus în R.S.S. Ucraineană. În deceniile următoare, autoritățile sovietice au dus o politică de deznaționalizare și rusificare a populației românești,

majoritară și băștinașă. Români nevinovați au fost deportați în Siberia, mulți dintre ei murind acolo, de foame și de frig, printre ei numărându-se și un frate (Dumitru) al celor enumerați mai sus. Au fost închise bisericile și persecutați preoții și alți intelectuali, scrisul românesc a fost înlocuit cu scrisul chirilic, au fost schimbate denumirile localităților, cu denumiri rusești. În școli s-a studiat o istorie falsificată, în care românii au fost prezentați ca dușmanii și cotropitorii lor. Dar, în ciuda tuturor persecuțiilor, românii herțeni nu și-au uitat nici limba, nici tradițiile, nici portul.

Colonel r.
Florea MACOVEI

INSIGNA AMINTIRII EROILOR CĂZUȚI ÎN RĂZBOIUL PENTRU REÎNTREGIREA NEAMULUI

Spre deosebire de anii primului război mondial, când România a avut de ales în a se alătura uneia dintre cele două coalitii ce desfășurau o politică de expansiune, în cel de al doilea război mondial, ea a trebuit să se alieze cu un stat totalitar (Germania), pentru a redobândi Basarabia și Bucovina de Nord, apoi, cu un altul (Uniunea Sovietică) care i-a smuls, din nou, ceea ce recăpătase prin alința cu Germania.

Cele două alinațe succesive, au dus România într-o situație foarte grea, reducând valoarea politică a redobândirii teritoriilor pierdute în Est și apoi în Vest.

Altfel spus, eliberarea Basarabiei și Bucovinei de Nord, pentru restaurarea frontierei de est și nord-est a României Mari, era unul din obiectivele politicii generalului Ion Antonescu, care prezida noul guvern format la 28 ianuarie 1941.

La 22 iunie 1941, când România a intrat în cel de al doilea război mondial, se declanșa aplicarea Planului „Barbarossa”, care a pus în mișcare cea mai mare concentrare de tehnică militară și forțe umane, desfășurate pe un front cuprins între Marea Blatică și Marea Neagră.

Forța totală mobilizată de statul român număra 686168 militari, din care 628.810 erau ai trupelor de uscat, din care 432624 constituiau trupe de operații, iar dintre aceștia, la 21 iunie 1941, erau dislocați pe frontul de est - 377053 militari.

Prin Comunicatul nr. 6/25 iulie 1941, Cartierul general al Comandamentului Frontului germano-român din România comunica: „Lupta pentru dezrobirea brazdei românești de la răsărit, s-a terminat.”

Trecerea Nistrului de către armata română a declanșat puncte de vedere diferite din partea liderilor politici ai vremii, controversă ce mai persistă și astăzi pe plan politic și istoriografic.

Scopul României a fost acela de a redobândi teritoriile ocupate de U.R.S.S., cu un an în urmă, și, ca atare, operațiunile militare nu constituiau un act de agresiune.

Din motive strategice, armata română a fost obligată să înainteze dincolo de teritoriile reclamate (între Nistru și Bug) iar operațiunile militare viitoare limitate la obligațiile unei forțe de ocupație.

Acest ansamblu de operațiuni militare a creat armatei române pierderi însemnate, în special după trecerea Nistrului (Ordinul de zi din 16 iulie 1941), în toată perioada care a urmat.

După eliberarea întregului teritoriu răpit României în 1940, de către Uniunea Sovietică, sacrificiul armatei române se ridică la peste 7000 de morți și un număr mult mai mare de răniți.

Pentru omagierea eroilor căzuți a fost instituită, pe lângă alte distincții, și insigna din titlu (D.R. nr. 502/19.02.1942, publicat în Monitorul Oficial din 15.04.1942).

Corpul insignei are evidențiată, în excizie, o cruce pe o terasă pe care este evidențiat anul 1941.

Crucea poartă o cunună de lauri, are bratele înscrise într-un cerc cu $r = 7,5$ mm, din centrul căruia pornesc zece raze echidistante.

Întreaga compoziție este realizată prin tehnica ambutsării.

- Diametrul = 32,45 mm
- Tablă de tombac $\neq 0,9$ mm
- $\neq$ peste excizie = 2,4 mm
- Se prinde cu un sistem special tip „ac închis”
- Se poartă pe pieptul drept.

Au avut dreptul la portul acestei insigne, familiile celor morți în războiul pentru reîntregirea neamului: mamă, tată, soție, copii.

Dreptul de a o purta se acorda prin D.R., eliberându-se un brevet, cu număr de ordine, consemnat într-un registru special înființat în acest scop.

Conform Î.D. 1759/24.06.1943 s-a aprobat modificarea art III din Î.D. 502/19.02.1942, dându-se următoarea redactare:

Dreptul de a purta acest însemn se va acorda în baza D.R. de instituire, de către corpurile teritoriale, familiilor celor căzuți în război, prin familie

înțelegându-se tată, mamă, soție și copii și cari domiciliază pe raza acelui cerc, eliberându-i-se fiecăruia câte un brevet, care va purta număr de ordine din registrul special înființat de Cercuri, în care se vor înscrie nominal toți cei îndreptățiți a purta acest însemn. Brevetele vor fi semnate, în numele Ministrului Apărării Naționale, de către comandanții cercurilor teritoriale și contrasemnate de șefii birourilor de mobilizare, și eliberate împreună cu însemnul.

Dispozițiunile art IV din Î.D. de mai sus sunt și rămân abrogate (Monitorul Oastei, anul LXXXIII, nr. 10/15.08.1943, p.127/1055)

Beneficiind de amabilitatea domnului profesor Cornel Andone de la Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand”, am aflat că, în colecția instituției sus amintite, sunt exemplare ale acestei insigne cu diametrul de 42,5 mm și grosimea tablei de 2 mm.

Printr-un D.R. anterior (nr. 501), din aceeași dată și publicat în același Monitor al Oastei, se instituia **Insigna invalizilor din războiul pentru reîntregirea neamului** – cu 3 variante de diametru și diverse variante ale chipului soldatului reprezentat.

Cele două insigne făceau parte dintr-un set de alte distincții, care au fost acordate militarilor și civililor, pentru a li se recunoaște meritele și eforturile în războiul dus pentru redobândirea teritoriilor ce urmau să fie recucerite începând cu 22.06.1941 și după:

- Medalia Cruciada împotriva comunismului (D.R. 1014/01.04.1942) și
- Medalia Ostașilor basarabeni și bucovineni (D.R. 2885/27.10.1943), cunoscută mai bine ca Medalia Pro Basarabia și Bucovina.

Subunitate a trupelor române în așteptarea trecerii Prutului (din colecția gen. (r.) Alexandru Mihoci n. 17 iunie 1917 Solești jud. Vaslui – m. 01.08.2001 Botoșani. Printre primii ofițeri români care au trecut Prutul la Ordinul generalului Antonescu)

Bibliografie:

Florin Constantiniu, Ilie Schipor „Trecerea Nistrului (1941) - O decizie controversată”. Editura Albatros. București. 1995;

Prof. Cornel Andone - Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I” (sursă informații);

Col. (r.) dr. Sergiu Balanovici - Muzeul Județean de Istorie Botoșani (sursă informații);

Col. (r.) Gheorghe Timofte - Asociația Națională „Cultul Eroilor” Filiala județului Botoșani (sursă informații)

Mihai C.V. CORNACI

Micropoeze 13

Retrasă în văi,
Iarna plânge sub ghețuri -
E primăvară...

Cu smerenie,
un ghiocel se-nalță -
Iarna-i învinsă !

Ostatică în calendar:
Tremurând de frig ,
Primăvara captivă
cheamă Soarele.

Rătăceam... visând
Clipa Eternității ;
Timpul mă- nghițea...

Șirag de perle
ascuns, de zei, în ierburi -
lăcrămioarele.

Florile de măr -
parfum din Paradisul
tentațiilor.

Floarea de cireș -
O zână ascunsă în...
vâl de mireasă.

Transfigurare
Stejar secular
în Codrii Cosminului -
Ștefan veghează...

În Bucovina de Nord:
Crucile celor
deportați se- ntorc în sat -
comemorare.

Paul - Mircea Iordache
1 iunie 2011

PAUL -MIRCEA IORDACHE

INTERVIU

cu Prof.dr.doc.ILIE POPESCU - președintele Societății „Golgota”- Reg Cernăuți- Ucraina

(Cernăuți- 7 mai 2011- Sediul Societății Culturale „Mihai Eminescu”).

P.M.I. Stăm de vorbă, la Cernăuți, cu Dl.Prof.dr.doc. Ilie Popescu, erou al supraviețuirii în gulagul stalinist, în prezent, doctor în filologie și Președintele Societății „GOLGOTA”, care are ca obiectiv restabilirea adevărului în legătură cu crimele stalinismului și totalitarismului post-stalinist. Dorim, în acest periplu nord-bucovinean, să strângem legăturile cu frații noștri de aici, să strângem legăturile între societățile noastre culturale. Domnule profesor, ați supraviețuit gulagului stalinist și ați militat pentru limba română, în perioada regimului dictatorial post-stalinist; Vă rog, să ne prezentați ce considerați mai relevant !.

I.P. A vorbi despre calvarul gulagului stalinist nord-bucovinean, înseamnă a vorbi despre cele 3 etape: în primul rând, asasinarea românilor bucovineni la Fântâna Albă; a doua este deportarea unor întregi familii de bucovineni - chiaburii și intelectualii satelor - în închisorile din Siberia și Kazahstan; a treia perioadă fiind deznăționalizarea populației locale, prin aducerea populației alogene, din teritoriul fostei Uniuni Sovietice, în locul românilor deportați, și trecerea școlilor la predarea cursurilor în limba rusă; Tot aici se înscrie și schimbarea toponimiei tradiționale, în mod abuziv, fără nici o motivare istorică...

P.M.I. Când s-au întâmplat toate acestea ?...

I.P. Au fost două perioade : 1940 - 1941 și 1944-1953, când forțele staliniste au întreprins genocidul etnic, prin deportarea populației băștinașe și înlocuirea ei cu populație alogenă - ruși, ucrainenii, caucazienii, sau din alte părți ale Uniunii Sovietice - , astfel încât, la un moment dat, ne-am pomenit că românii sunt în minoritate, și nu majoritate, cum erau la început. Toate acestea s-au desfășurat din porunca lui Iosif Vissarionovici Stalin și, bineînțeles, cu concursul cozilor de topor locale.

Se constituia, în vederea executării nelegiuirilor staliniste în plan local, așa numitul „triunghi operativ”, format

din trei persoane. Acestea , semnau un document, prin care cei vizați erau calificați drept „dușmani ai poporului”. Triunghiul operativ era format din reprezentanți ai puterii(primar sau un președinte de colhoz) și din oameni simpli, din zona de jos a societății, devotați regimului stalinist. Ei semnau acest document și, de regulă, tot ei ocupau, după aceea, gospodăria celui deportat. Sistemul „triunghiului operativ” a funcționat până în anul 1953, la vedere, apoi, el s-a menținut până în anul 1991, dar, în ascuns. După moartea lui Stalin, a început să se mai „dezghețe” lucrurile . În perioada stalinistă, „triunghiul operativ” făcea ce voia , aceștia nefiind controlați de nimeni. Sistemul le permitea. Ei, uneori, erau „mai catolici decât Papa”, zicând : „Ni se cer 20 persoane pentru deportarepunem 40”. Erau familii întregi deportate. Veneau noaptea și ridicau populația , ca hoții; Dimineaua , oamenii întrebau: „Unde-i familia aceea ?”Agenții stalinisti spuneau că, probabil, s-au dus peste graniță ...în România.

P.M.I. Toate astea, probabil , erau dirijate, din umbră, de sistemul securității de-atunci ...

I.P. Fără discuție, la început era N.K.V.D., apoi, s-a numit K.G.B. Triunghiul era doar fața văzută, fața nevăzută erau organele de securitate sovietice. Cozile de topor erau români decăzuți, dar, unul din cei trei, trebuia să fie de la raion. Listele le făceau localnicii. Pentru deportări, erau vizați, în primul rând, gospodarii frunțași ai satelor, chiaburii .

P.M.I. Cum justificau localnicii din „triunghi” activitatea lor colaboraționistă , aveau un nivel de conștiință așa de josnic ?...

I.P. N-aveau nici un fel de conștiință, aveau numai interesul material ... să intre în casele și averile celor deportați.

În Pătrăuții de Jos, de unde sunt eu, au fost numeroase cazuri. Prin calvarul deportării am trecut și eu. Sunt născut '39, trebuia să ne ridice în '41, prin aprilie, dar n-au reușit. Pe 1 aprilie 1941, s-a organizat plecarea satelor de pe valea Siretului spre patria istorică. A fost o diversiune. Au fost preveniți să nu plece, pentru că vor fi împușcați la graniță, dar oamenii n-au crezut; agitatorii stalinisti îi instigau la plecare. S-au dus cu miile spre graniță, în plină zi, încolonați, cu preoți în fruntea lor. În coloana aceasta a fost și tata. El n-a mai ajuns până la graniță. La graniță așteptau 3 mitraliere, ce au început să secere oamenii.

P.M.I. Peste două luni și jumătate, la 22 iunie 1941, avea să înceapă atacul împotriva Uniunii Sovietice.....și venirea armatelor române.

I.P. Oamenii nu mai puteau suporta impozitele și dările. Oamenii, obișnuiți cu libertatea pe care au avut-o înainte de 1940, n-au mai putut răbda și-au plecat, cu tricolorul în frunte, cu preoți, cu mame cu copii în brațe, ziua mare.

P.M.I. Dar oamenii nu-și dădeau seama că rușii îi vor împușca la graniță ?

I.P. Existau provocatori care spuneau: "Oamenii

buni, plecăm la Hliboca, la centru, și o să ne dea drumul, fiind pașnici și neînarmați”. Unii, dintre ei, îi îndemnau să treacă granița. Ei, sărmanii, nu pricepeau care-i situația. Problema avea, în consecință, două aspecte: cei ce vor intenționa să plece, să fie împușcați, iar familiile rămase, să fie deportate ca „dușmani ai poporului”.

Tata a pornit, a fost prins, arestat și condamnat la moarte. Acasă a rămas mama, cu opt copii, care trebuiau deportați.

P.M.I. În acest fel, sovieticii au decapitat elitele economice și culturale ale satelor ...

I.P. Am scris o carte „Drumul spre Golgota”, despre gulagul stalinist... Este o carte emblematică, pentru că, ce s-a întâmplat cu familia noastră, s-a întâmplat cu mii și mii de alte familii din Bucovina de Nord.

P.M.I. Dumneavoastră sunteți un simbol al supraviețuirii, în pofida atrocităților staliniste.

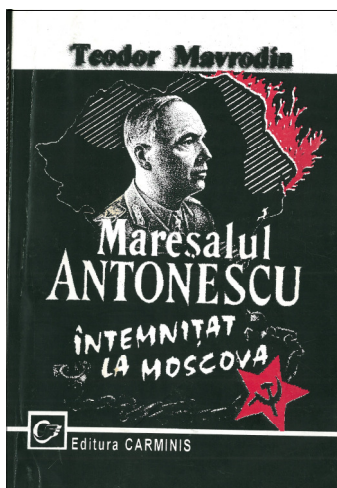
I.P. Pe tata l-au condamnat la moarte prin împușcare, confiscarea averii și deportarea întregii familii.... Când au venit să ne ridice, mama l-a născut pe cel mai mic, pe Costică; era lăuză. Agenții stalinisti și-au zis: să o mai lase câteva zile, să se mai întărească. Pe tata l-au luat și, timp de 45 de ani, n-am mai știut nimic despre el. Tata a murit în anul 1942, de foame, în Siberia. În perioada stalinistă și totalitară nu te puteai interesa de soarta unui „dușman al poporului”. Așadar, între timp, a început războiul... și n-au reușit să ne ridice pe noi. Mama s-a bucurat. În 1944, rușii au revenit. Era și-o glumă: „Măi, care-au fost cei mai buni ruși: acei care au venit în 1940, sau cei care-au venit în 1944?... Păi, cei din '40 pentru că au venit și s-au dus, dar ăștia, din '44, nu mai pleacă”....

Mama s-a refugiat într-o ascunzătoare, sub pământ și, timp de aproape un an de zile, casa noastră a fost supravegheată. Din familia noastră au fost judecate 3 persoane, noi fiind, în fapt, zece - opt băieți și două fete -, o soră, Silvia, a reușit să fugă în România și am rămas nouă. Fratele cel mare era medic în sat, dar, s-a îmbolnăvit de tifos, murind în 1945. Mama a stat ascunsă până în 1946 - eu aveam 7 ani, iar fratele Costică 5 ani.

Când mama a venit să ne vadă, într-o noapte, a fost prinsă și, toți am fost deportați în raionul Alik-Balâk, în Kaghistan. Ne-au arestat în noaptea aceea și ne-au închis în camere, casa fiind înconjurată de trupe; Ne-au pus în vedere să ne luăm ce putem și ne-au aruncat într-un beci la Hliboca. Aici, am stat 3 săptămâni și, apoi, ne-au dus într-un lagăr la Liov, sub cerul liber; După aceea, ne-au imbarcat și ne-au dus la închisoarea din Harkov. Aici, a continuat calvarul; Cea mai strașnică închisoare pe care am văzut-o, în viața mea: garduri din sârmă ghimpată, câini dresați, patrulă înarmate. Am stat și-aici, câteva luni; Pe un frig cumplit și într-o continuă înfometare (ne-au ridicat pe 25 august 1946 și acum, era prin octombrie - noiembrie); Am ajuns în Kaghistan, cu câteva zile înainte de anul nou 1947. Imbrăcăminte, aveam numai ce-am apucat să luăm pe noi, la plecare. Era să murim, cu toții, de foame, și de frig...Ne dădeau 3 porții de mâncare (balantă se numea porția de mâncare din închisoare), pentru 9 suflete - pentru că, doar 3 persoane au fost condamnate: Todirică, Ionică și mama, restul familiei - copii minori -, fiind ridicați de-a valma, nu erau trecuți în evidențele lor. Mama împărțea cele 3 polonice cu balantă, la cele nouă suflete - o matematică a disperării....

- Va urma -

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Redactor-șef: Ionel Bejenaru

Redactori: Paul-Mircea Iordache, Florea Macovei,
Mircea Comănesci, Elena Chirilă, George Arhip

Tipărit în România de

Botoșani, str. 1 Decembrie, nr. 25
www.agata.ro editura@agata.ro